

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В ПОЛІТИЦІ «СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА»

«Східне партнерство» є відносно новою ініціативою Європейського союзу, яка пов'язана з розширенням кордонів політики співпраці ЄС у Східному напрямку. Основною метою даної програми є зміцнення принципів демократизації в країнах Східної Європи та Південного Кавказу, що є актуальною проблемою теперішнього часу.

Дослідженням питання «Східного партнерства» займалися такі європейські науковці, як Д. Мільчарек, Л. Адамський, А. Новак, а також вітчизняні дослідники – С. Гуцал, В. Самохвалов, С. Павленко. Актуальність даної теми обумовлена потребою визначення низки питань щодо конкретних перспектив співпраці ЄС з країнами партнерами в сучасних умовах [1].

«Східне партнерство» – це зовнішньоекономічна ініціатива створена Європейським Союзом, що поширюється на шість східноєвропейських сусідів – Азербайджан, Білорусь, Вірменію, Грузію, Молдову та Україну. «Східне партнерство» передбачає можливість переглядустосунків ЄС зі східними сусідами шляхом зміни угод про партнерство та співробітництво на угоди про асоціацію, створення всеохоплюючих зон вільної торгівлі, а також можливість лібералізації візового режиму між країнами ЄС та державами-партнерами. Саме тому ініціатива «Східного партнерства» виглядає більш привабливою для України, ніж класична політика сусідства [2].

Шість країн-партнерів мають спільне радянське минуле, а також довго триваючі ендемічні проблеми, такі як широко розповсюджена корупція, непрозорість зв'язків між політикою і бізнесом, і неефективна бюрократія. Тим не менш, вони не є однорідною групою. Глибокі відмінності були очевидні ще в 2009 році, коли програма «Східного Партнерства» була запущена, і все ще простежуються на початку 2016 року. Такі розділові лінії є наслідком внутрішньої ситуації в цих країнах. Отже, можна виділити 2 підгрупи: 1) країни з автократичною владою; 2) країни, які є демократичними до певного ступеня (електоральні демократії). В першу підгрупу входять Азербайджан і Білорусь. Друга включає в себе Україну, Молдову, Грузію. Вірменія, в свою чергу, знаходиться десь посередині, але ближче до другої групи. Влада в Азербайджані та Білорусі однозначно відкинула зусилля ЄС в області демократизації країни, бо це, на їх думку, є неприпустимим втручанням у внутрішні справи країни. Ситуація в Україні, Грузії та Республіці Молдова є значно кращою [3].

В умовах сучасного конфлікту, Російська Федерація жорстко протистоїть співпраці та інтеграції країн Східного Партнерства у Європейський простір та чинить неабиякий тиск в економічному та політичному плані, і в той же час, пропонує допомогу тим країнам, які відмовилися підписати Угоду про Асоціацію з ЄС. Дії Російської Федерації щодо України у 2013 році є яскравим прикладом такої тактики. Російська політична еліта вважає, що Україна та інші країни Східного партнерства повинні перебувати в межах російської сфери впливу і життєвих інтересів. Залишається відкритим питання, чи буде ЄС активним посередником у конфлікті між Україною та Росією, і в той же час, чи зможе ЄС сприяти трансформації України у новітню демократичну державу. Це питання є надзвичайно важливим і для Республіки Молдова та Грузії, обидві з яких також підписали Угоду про Асоціацію з ЄС.

Підписання Угоди про Асоціацію країнами «Східного Партнерства» важливий крок до зміцнення відносин з ЄС. Успішне впровадження і здійснення всіх умов Угоди про Асоціацію може статися тільки в результаті виконання реформ і створення добре функціонуючої держави, ліберальної демократії і досягнення зрілості в ринковій економіці. Після того, як країна-партнер реалізує всі положення даної Угоди, вона буде готова приступити до переговорів про вступ безпосередньо до ЄС.

Необхідні величезні зусилля для реалізації Угоди про Асоціацію та Угоди про вільні торгівельні зони з боку країни-партнера, особливо у випадку з Україною, як з точки зору політичної волі, так і з боку інституційного потенціалу державного апарату. Угода про Асоціацію між Україною і ЄС є найбільшширокою та докладною угодою в своєму роді. В Угоді про вільні торгівельні зони йдеться не тільки про тарифи, але, перш за все, про нормативно-правову конвергенцію зі стандартами ЄС. Угода про Асоціацію виходить за рамки чисто «питань торгівлі» та впливає передусім на якість демократії, управління і законності. Саме тому Угода несе в собі обіцянку великого перетворення Української держави і економіки [3].

Європейському Союзу необхідно переглянути свою політику щодо країн Східного партнерства та Росії, у зв'язку з останніми подіями, а також побудувати нові підходи у відповідності з новою реальністю. Україна, наразі, потребує допомоги ЄС в її зусиллях щодо перебудови держави, заснованої на верховенстві закону без повсюдної корупції. Допомога ЄС повинна бути умовною, а також, повинна вимагати реальних реформ з боку українського уряду.

1. *Місце та перспективи України в політиці «Східного партнерства»* [Електронний ресурс] / Ю. В. Брень, В. В. Гулай // *Панорама політологічних студій*. – 2012. – Вип. 8. – С. 81-87. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pps_2012_8_13.pdf.

2. *Ініціатива ЄС «Східне партнерство»: реалізації та можливості для України* [Електронний ресурс] / Снігир О. В., Гуцал С. А., Мітряєва С. І., Лендъєл М. О. – К.: *Національний інститут стратегічних досліджень*, 2011. – 50с. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Shidne_partn-ce670.pdf.

3. *The Eastern Partnership after 5 years. Time for deep rethinking*. 2015.
[Електронний ресурс] Режим доступу:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536438/EXPO_STU\(2015\)536438_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536438/EXPO_STU(2015)536438_EN.pdf).